

Paulunê papia kêtû luagêcñja gêdêj lau **KORINTI**

Paulunê papia kêtû luagêcñja gêdêj lau Korintña nec ñac tau keto gêdêj ñasawa teñ, tañ ênê to gôlôac Korintña nêj biñ kôlêsa tau ñasec nañ. Lau buña ñagêdô oc sêli tauñ sa gêdêj Paulu ma sêbu eñ ñajaña, mago eñ gêjam awa su ñanôgeñ gebe sê wama tauñmañ. Lau tau sêwi nêj kisa siñ, tec keto nê kêtû samuc ñawae gêdêj êsêac gêja.

Papia ñasêbu ñamataña Paulu keto biñ kôlêsa tau to kôlênsôj eñ to gôlôac Korintña nañ acgom, go gêwa eñ keto nê biñ ñajaña kepen lau, tañ sêbu eñ to sêli tauñ sa gêdêj eñ nañ, ñam sa e kêsôm nê têtac ñajam lasê kêpi lau tau gebe taêj gêjam tauñ e sêjam tauñ ôkwi ma sê wama tauñ, sêgôm kêtû nê papia ñajaña tônêja. Go keteñ gôlôac tau gebe sêkêj nêj da kapôêngeñ sênam lau buña ñalêlôm sawa anga Judaia nañ sa. Gocgo kêkac biñ su tau ma gêwa nê sakin sa gebe aposolo ñanô teñ eñ. Eñ keto biñ tonaj gêdêj Korintwaga luagêcgeñ, tañ sêbu Paulu gebe aposolo dansañ eñ ma sêboa tauñ sa sebe aposolo ñanô êsêac tauñgeñ nañ.

Nadênañ

1. Paulu gêjac m papia tau 1:1-11
2. Paulu tau to gôlôac Korintña nêj biñ 1:12–7:16
3. Da kêtû lau buña Judaiaña 8:2–9:15
4. Paulu kêpuc biñ su tau to gêwa tau sa gebe aposolo ñanô teñ eñ 10:1–13:10
5. Paulu gêjac mata nê papia 13:11-14

Paulu gêjac m nê papia ma gêjam danje Anôtô

¹ Kilisi Jesu nê aposolo aê, Paulu, taŋ Anôtô kékalem aê naŋ, agêc lasic Timote, aêagêcma biŋ êndêŋ Anôtônê gôlôac amac, taŋ aŋgôŋ Korinti to êndêŋ Anôtônê lau samob, taŋ ajam Akaia aucgeŋ aŋgôŋ naŋ. ² Tameŋi Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi nêŋ moasiŋ to biŋmalô êndêŋ amac êwac.

³ Talanem Anôtô, aêacnêŋ Apômtau Jesu Kilisi tama eŋ. Aêac Tameŋi eŋ, taŋ kêtû taê walô ŋatau to gêjam malô samob ŋaAnôtô. ⁴ Eŋ gêjam malô aêac gêdêŋ taŋ nêŋ gêŋwapac tokaiŋ-tokaiŋ kêtap aêac sa naŋ, e tauŋ tatôm gebe tanam malô êsêac, taŋ sêmoa gêŋwapac tokaiŋ-tokaiŋ ŋalêlôm naŋ, ŋa biŋmalô, taŋ Anôtô gêjam malô aêac tauŋ naŋ. ⁵ Kilisinê ŋandarj mêmkêsalê aêac auc, mago Kilisinê gêjam malô aêacŋa mêmkêsalê aêac auc amboac tonanĝen. ⁶ Aêac embe aôc gêŋwapac, go aôc êtu ênam malô amac to ênam amac kêsiŋa. Ma Anôtô embe ênam malô aêac, go êŋgôm êtu ênam malô amacŋa, gebe êŋgôm nêm ŋalêlôm ŋajaŋa êsa e aôc gêŋwapac totêmtac êpa sugeŋ atôm aêac aôc gêŋwapac tau tonanŋ. ⁷ Aêac taêŋ kêka amac amoa ma ajala gebe amac, taŋ aêc gêŋwapac awiŋ aêac naŋ, awê kaiŋ Anôtônê gêjam malô aêacŋa awiŋ amboac tonanŋ.

⁸ O lasitêwaac, aêac abe ansaŋ gêŋwapac, taŋ kêtap aêac sa anga Asia naŋ, auc êndêŋ amac atom. Gêŋwapac tau kêlêlêc aêacma ôliŋwalô su ma kékôniŋ aêac tôŋ ŋanôgeŋ e atanŋ tauŋ gebe atu lau gêbacgac. ⁹ Aêac tauŋ asaê gebe sêkic aêacma biŋ sugac. Mago gêŋ tau gêgôm aêac kêtû êwa ma kauc saŋa gebe taêŋ êka tauŋ ma tekweŋ saki atom, taêŋ

êka Anôtô, taŋ gêŋu ɻacmatê dêdi sa naŋ taugeŋ.
10 En gêjam aêac kêsi aŋga gêmac ɻaŋaclai ônê ma oc
 ênam aêac kêsi. Aêac akêŋ mateŋ eŋgeŋ gebe ênam
 aêac kêsi êtiam. **11** Ma amac anam aêac sa ateŋ mec
 êtu aêacŋa êwiŋmaŋ. Anôtô oc êŋô lau taêsam nêŋ
 mec, ma en êmoasiŋ aêac e lau taêsam sênam daŋge
 en êtu aêacŋa.

Paulu kêtu ɻacleŋ lau Korinti sebeŋ atom naŋ ɻam

12 Aêacma waen ɻam tau tonec gebe aêacma awa
 ɻalêlômŋa gêwa sa gêdêŋ aêac gebe asa ma lêŋ amoia
 nom atôm Anôtônê lau tolaŋdôŋnêm sawageŋ. Kauc
 ɻamalacŋa gêjam gôliŋ aêac atom, Anôtônê moasiŋ
 gêjam gôliŋ aêac. Ma lêŋ tau tonan aêac asa
 ajac ɻawaŋeŋ gêdêŋ amoia awiŋ amac amboac
 tonanŋeŋ. **13** Gebe aêac ato biŋ kaiŋ teŋ gêdêŋ
 amac atom, ato biŋ, taŋ amac atôm gebe asam to
 ajala nanŋeŋ. Aê taêc kêka gebe oc ajala biŋ tau
 tomalagen, **14** amboac ajala aêacma biŋ ɻatêŋnagen
 su gebe êndêŋ Apômtau Jesu nê bêc aêac atu nêm
 waem ɻam, amboac amac atu ma waeŋ ɻam.

15 Aê taêc gêjam biŋ tonan kêtu tÔngac, tec
 gabe jandêŋ amac jawac êmuŋ acgom, gebe atap
 moasiŋ sa êtu dim luagêc. **16** Aê gabe jasa amacnêm
 gamêŋnagen jana Makedonia. Ma aŋga Makedonia
 gabe jamu jandêŋ amac jawac êtiam, gebe anam
 aê sa ma akêŋ aê jana Judaia. **17** Aê gabe jasa ɻoc
 lêŋ amboac tonan, tec taêc gêjam biŋ paliŋpaliŋeŋ
 me. Me gêŋ, taŋ taêc gêjam kêtu tÔŋ gebe jaŋgôm
 naŋ, oc taêc gêjam kêtôm kauc ɻamalacŋa ma jasôm
 “aêc, aêc” to “masi, masi” êpi tagen me. **18** Anôtô en
 ɻac ɻanŋeŋ, tec kêjala gebe aêacma biŋ gêdêŋ amac
 kêtu “aêc” to “masi” kêpi tagen nec atom, **19** gebe

Anôtônê Latu Jesu Kilisi, taŋ aêagêc Silwana ma Timote ajam mêtê kêpi eŋ gêdêŋ amac naŋ, nê biŋ aec to masl nec atom. Gêdêŋ taŋ Kilisi gêmêŋ naŋ, Anôtô gêlôc gebe “Aec.” ²⁰ Kilisi gêlôc gêdêŋ Anôtônê biŋ samob, taŋ gêjac mata naŋ. Kêtu tonanŋja aêac tasôm gebe “Binŋjanô” kêtu Kilisiŋja gebe talambinj Anôtô. ²¹ ñac taŋ kêpuc aêac to amac tōŋ tamoa dawiŋ Kilisi ma gen oso aêac naŋ, Anôtô tau. ²² En keperŋ nê ñatalô kêpi aêac, tec tatu ênê gêŋ, ma kakêŋ Ñalau Dabuŋ kêsêp aêacnêŋ ñalêlôm kêtu ñakamaclaŋj êtu gêŋ, taŋ gebe êkêŋ êndêŋ aêacnaŋ naŋ.

²³ Aê aoc gêjac Anôtô gebe mêmêwa ñoc ñalêlôm sa êndêŋ amac gebe taêc walô amac, tec gaja Korinti atom tagen gebe jaŋgôm amac sec atom. ²⁴ Aêac atu amacnêm akêŋ gêwiŋ ñataui atom, amac akêŋ gêwiŋ ñajanya tec amoia. Tagen aêac abe anam kôm awiŋ amac gebe têmtac ñajam êsa.

2

¹ Aê taêc gêjam kêtu tōŋ gêc ñôc ñalêlômgeŋ gebe jandêŋ amac jawac atom, gebe jaŋgôm nêm ñalêlôm ñawapac êsa êtiam atom. ² Gebe aê embe jaŋgôm amacnêm ñalêlôm ñawapac êsa, asa oc êŋgôm aê têtac ñajam êsa. Lau teŋ sêmoa gebe sêŋgômja atom, lau taŋ gagôm nêŋ ñalêlôm ñawapac kêsa naŋgeŋ. ³ Aê kato biŋ tonanŋ gebe aê embe jawac, go aŋgôm ñoc ñalêlôm ñawapac êsa atom, gebe kôm tonec gêjac amac ñawae gebe aŋgôm aê têtac ñajam êsa. Aê kakêŋ gêwiŋ gebe aê embe jamoa totêtac ñajamgeŋ, go amac samob amoia totêmtac ñajam amboac tonanŋgeŋ. ⁴ Aê kato papia tau tonanŋ gêdêŋ amac toŋoc ñalêlôm ñawapac

to ɻatutucgeŋ ma tomatocsulugeŋ. Aê kato kêtu jaŋgôm nêm ɻalêlôm ɻawapac êsaŋa nec atom, kato gebe ajala aê têtac gêwiŋ amac ɻanôgenja.

Korinti sêſuc ɻac, tanj gêgôm sec naŋ, nê biŋ ôkwi

⁵ Nac teŋ embe êli biŋ sa, oc êŋgôm aê tauc ɻoc ɻalêlôm ɻawapac êsa atom, êkêŋ wapac amacnêm ɻagêdô. Aê gabe jasôm gebe êkêŋ wapac êndêŋ amac samob nec atom, gabe jakôniŋ eŋ samucgeŋ atom. ⁶ Nac tau kêtap nê sec ɻagêjô aŋga lau taêsam nêŋ sa sugac, tec kêtôm. ⁷ Amboac tonan galoc asa ɻalêŋ teŋ ma asuc ênê biŋ ôkwi to anam malô eŋ gebe nê ɻalêlôm ɻawapac êlêlêc e êŋgôm tau palin nec atom. ⁸ Kêtu tonanja aê jalêŋ biŋ amac gebe êtôc nêm têmtac gêwiŋ eŋja ênêc awê êndêŋ eŋ êtiam. ⁹ Papia tan kato gêdêŋ amac naŋ, ɻam tau tonec gebe jansa  amac gebe jajala amac oc tanjem wamu a hoc biŋ samob me masi. ¹⁰ Amac embe asuc ɻac teŋ nê biŋ ôkwi, aê oc jasuc ôkwi amboac tonan. Biŋ jasuc ôkwiŋa teŋ embe ênêc, oc jasuc ôkwi êtu janam amac saŋa jakô Kilisi laŋjônêm. ¹¹ A ac tanac jao tauŋ êndêŋ Sadan gebe ênsau êc a ac atom. A ac tajam kauc ênê gêŋlêlôm atom.

Paulu gêmoa Troas tonê ɻalêlôm ɻatutucgeŋ

¹² Gêdêŋ tan ga  lasê Troas gabe jasôm Kilisinê ɻawae ɻajam lasê naŋ, galic gebe Apômtau gêlêc katam teŋ su gêdêŋ aê gebe janam kôm. ¹³ Mago gamoa totêtac malôgen atom, ɻam gebe katap lasic Titi sa atom, tec kêkam  s ac lemen ma gaja Makedonia.

¹⁴ Mago da ge êndêŋ Anôtô. Eŋ kêkêŋ a ac, tanj Kilisi gêbiŋ a ac t iŋ naŋ, awaka ênê wae kêku ɻacio tulunja sa. Ma kêkêŋ a ac gebe aoc Kilisinê wae

lasê ênam gamêj samob auc êtôm ñamalu ñajam, taŋ gêjam gamêj popoc naŋ. ¹⁵ Gebe Anôtô gêlic aêac atu Kilisinê gêñmalu amoalau, taŋ Anôtô ênam êsêac kësi to lau, taŋ sênaŋa naŋ ñalêlôm. ¹⁶ Lau ñamakej sêñu amboac ñasu gêmacanôŋa, taŋ gesenj êsêac naŋ. Lau ñamakej sêñu amboac ñamalu ñajam, taŋ kësa aŋga gamêj sêñgôŋ mateŋ jaliŋa ma kêkêŋj êsêac sêñgôŋ mateŋ jali. Asa kêtôm sakiŋ amboac tonanj. ¹⁷ Aêac atulu Anôtônê mêtê amboac lau taêsam sêgôm kêtû awaŋa naŋ atom. Anôtô kêsakij aêac, tec asôm ênê mêtê lasê toŋalêlôm ñawageŋ akô Anôtô lanjônêm, asôm kêtôm Kilisi gêbiŋ aêac tony.

3

Poac wakuc ñasakijwaga

¹ Galoc amac alic aêac amboac akiaŋ tauŋ sa kêtiam me. Me moae aêac apô lêna papia êwa aêac sa êndêŋ amacŋa, me apô lêna amacnêm papia êwa aêac sa êndêŋ lauŋa kêtôm lau ñagêdô sêkôc-sêkôc nec me. ² Aêacma papia êwa aêac saŋa naŋ amac taôm. Papia tau teto kêsêp aêacma ñalêlôm, lau samob têtôm gebe sêjala to sêsam. ³ Biŋ tau gêc awê gebe amac atu Kilisinê papia, taŋ kêkêŋj gêdêŋj aêac gebe asakiŋ. En keto papia tau ña busa kêsêp poc tapa atom, keto ña Anôtô mata jali nê Ñalau kêsêp ñamalacnêŋ ñalêlôm.

⁴ Kilisi kêwaka aêac akêŋ gêwiŋ sa e ôliŋ andanj Anôto, tec asôm tonanj. ⁵ Aêac tauŋ atôm gebe tauŋ taêŋ ênam biŋ to anam kôm amboac tonanj atom. Aêac atôm kôm tau naŋ ñam kêsêp Anôtôjagenj. ⁶ En kêpuc aêac tony e atu poac wakuc ñasakijwaga. Poac wakuc tau ñam kêsêp biŋsu tetonja atom, kêsêp

Ñalau, gebe biñsu tetoñä tec gesen ñamalac su, mago Ñalau kékêj êsêac sêngôj mateñ jali.

⁷ Biñsu tañ Anôtô keto kêsêp poc nañ, mëjkêsa tonjawasigen e lau Israel têtôm gebe sêlic Mose lanjôanô atom kêtû ñawasi, tañ gêjam lanjôanô auc nañña. Tagen ñawasi tau tonan gê su kêtiam. Biñsu tañ kêtû gêmacanô ñasakiñwaga embe êmêj tonjawasi amboac tonan, ⁸ go ñawasi, tañ êsap sakin Ñalauña tóñ nañ, oc êlêlêc su. ⁹ Sakin tañ kêmétôc ñamalac gebe sênaña nañ, kêtap ñawasi sa, ma sakin, tañ kêmasañ ñamalacnêj biñ e Anôtô gêlic êsêac têtu lau gêdêñ nañ, kêtap ñawasi sa kêlêlêc su atom me. ¹⁰ Tec ñawasi ônêja embe tanam dôj êpi ñawasi tonec, oc talic gebe ñawasi ñanô atom, ñam gebe sakin tonec ñawasi kêlêlêc ñêrgeñ su. ¹¹ Embe gêj, tañ ê su nañ, êtап ñawasi amboac tonan sa, go gêj, tañ ênêc teñgeñña nañ, êtап ñawasi sa êlêlêc su.

¹² Aêac akêj mateñ biñ amboac tonan, tec amoatotêntac kêpa sugeñ. ¹³ Aêac atôm Mose atom. Eñ gêsañ lanjôanô ña obo auc, gebe lau Israel sêlic ñawasi ê su ênaña anga lanjôanô nañ atom. ¹⁴ Ma êsêacnêj ñalêlôm ñadani kêsa. Kêtôm têm sêsam poac lañgwa ñabin, go obo tonan gêsañ biñ auc ñapan e mëngêdêñ galoc, sêkôc obo tau su atom, gebe Kilisi taugeñ kêtôm gebe êkac obo tau su. ¹⁵ Biñjanô, kêtôm têm samob, gêj sêsam Mosenê biñ lasê nañ, obo tau tonan gêsañ êsêacnêj ñalêlôm auc e mëngêdêñ galoc. ¹⁶ Mago Israel embe sênam tauñ ôkwi êndêj Apômtau, go êkac obo tau su. ¹⁷ Apômtau eñ Ñalau. Ma Apômtaunê Ñalau embe êmoa êwiñ ñamalac, go êngamboac êsêac su sêmoa nêj lêtêgeñ. ¹⁸ Aêac tec obo gêsañ aêac lanjôjanô

auc atom nec, tatôm tasalakatu, taŋ Apômtaunê ɻawasi jakêpô lau e Apômtau ɻalau êkêŋ aêac tapô tauŋ ôkwi tatôm ej tau katu ma tawê kaiŋ ɻawasi to ɻawasi.

4

Anôtônê awamata kêsêp kunom

¹ Anôtô taê walô aêac, tec kêkêŋ sakiŋ tonaj gêdêŋ aêac. Amboac tonaj aêac tatu goloŋ atom. ² Aêac akac tauŋ su aŋga gêŋ, taŋ kêsij tau ma kêtôm gebe êngôm aêac majeŋ êsaŋa naŋ. Aêac asêlêŋ asa lêŋ dansaŋ atom ma ajam Anôtônê biŋ ôkwi atom. Aêac aoc biŋjanô lasê akô Anôtô laŋônêm e awaka tauŋ sa gêdêŋ lau samob, taŋ sêkêŋ tanenj nêŋ awa ɻalêlôm ɻa naŋ. ³ Nawae ɻajam, taŋ ajam naŋ, embe êsiŋ tau, go êsiŋ tau êndêŋ lau, taŋ oc sênaŋa naŋgenj. ⁴ Êsêac sêkêŋ gêwin atom gebe nom tonec ɻajatausêga gêsaŋ nêŋ ɻalêlôm auc e ɻakesec kêsa ma sêlic ɻawê, taŋ kêsa aŋga ɻawae ɻajam naŋ atom. Nawae ɻajam tau gêwa Kilisi, taŋ kêtû Anôtô katu solop naŋ, nê ɻawasi sa. ⁵ Gebe aêac ajam mêtê kêpi aêac tauŋ atom, awa Jesu Kilisi sa gebe ej Apômtau ma aêac tauŋ gebe atu amacnêm saki ɻwaga katu Jesuŋa. ⁶ Anôtô taŋ kêsôm gebe ɻawê êsa aŋga ɻakesec naŋ, kêkêŋ aêacma ɻalêlôm ɻawê kêsa. ɻawê tau ɻam kêsêp ajala Anôtônê ɻawasi, taŋ gêc Kilisi laŋôanô naŋ.

⁷ Mago awamata, taŋ awê kaiŋ naŋ, kêsêp aêacma ɻalêlôm amboac kêsêp ku, taŋ sêpac ɻa nom naŋ, gebe ɻaclai ɻamôkê ênêc awê gebe aŋga aêac tauŋ ma atom, aŋga Anôtônêgenj. ⁸ Gêŋwapac tokaiŋ-tokaiŋ kêlêsc aêacgeŋ, mago kêlêsa aêac

popoc atom. Aêac aê go tauñ, mago katuñ gêbac atom. ⁹ Lau sêjanda aêac, mago Anôtô gêwi aêac siñ atom. Sêku aêac tulu, mago seseñ aêac su atom. ¹⁰ Aêac aôc Jesu gêmac êndu kêpi aêac ôliñ ñapañ, gebe Jesu gêmoa mata jali eoc tau lasê êpi aêac ôliñ amboac tonanjeñ. ¹¹ Aêac amoa mateñ jali, mago asa pañ gêmac ñalêndañ ñapañ kêtú Jesuña, gebe Jesu gêmoa mata jali eoc tau lasê êpi aêac ôliñ mêtê-mêtê. ¹² Amboac tonaj ñaclai tamac ênduña gêjam kôm kêpi aêac, ma ñaclai dañgôñ mateñ jaliña gêjam kôm kêpi amac.

¹³ Teto gec gebe “Aê kakêñ gêwiñ tec kasôm lasê.” Ñalau tañ kakac ñac tonaj e kékêñ gêwiñ nañ, kékac aêac amboac tonanjeñ. Tec aêac akêñ gêwiñ ma asôm lasê amboac tonaj. ¹⁴ Aêac ajala gebe Nac tañ gêju Apômtau Jesu gêdi sa nañ, oc êju aêac andi sa awiñ Jesu to êkêñ aêac awiñ amac takô ej lanjônêmja. ¹⁵ Biñ samob tonaj kêsa kêtú amacña. Anôtônê moasinj embe ênam sêga anga launêñ, go êsêacnêñ mec dañgeña êtu dani êlélêc e Anôtônê ñawasi êsa.

Tasa nêj leñ totakêj êwiñgeñ

¹⁶ Amboac tonaj aêac atu goloñ atom. Aêac ôliñ embe êtu sec, ma êtu sec. Mago aêacma ñalêlôm êtu wakuc êtôm bêcgeñ, ¹⁷ gebe ma gêñwapac gêgôm aêac têlageñ ma asaé amboac ñagaô nañ, êkêñ ñawasi teñgeñja kapôeñ êlélêc gêñwapac su ñêñgeñ. ¹⁸ Aêac mateñ gê gêj, tañ mateñjanô talic sapu nañ, gebe gêj, tañ mateñjanô talic nañ, ê su, mago gêj, tañ talic sapu nañ, oc ênêc teñgeñ.

5

¹ Aêac ajala gebe aêacma bec nomnja tonec embe etoc su, go Anôtô êkêj andu teñ êndêj aêac. Andu tau, tañ ñamalac sêkwê ña lemej atom nañ êkô undambê teñgeñ. ² Amboac tonaj aêac aeñ olij to ajam awerj su ma andu undambêja gebe êkwa aêac auc. ³ Embe êkwa aêac auc, go têtap aêac sa toôlinj ñaôma atom. ⁴ Aêac aŋgôj bec ôlinjña tonec amoá, tec aeñ olij tauñ toma ñalêlôm ñawapacgeñ. Aêac abe akwalec bec tau tonec su atom, abe asô bec undambêja êkwa aêac auc êwiñ, gebe gêj mata jali tau ménjanam gêj mêtê-mêtê auc. ⁵ Nac tañ kêmasañ aêac kêtû gêj tonajña nañ, Anôtô tau, ma kékêj Ñalau gêdêj aêac kêtû ñakamaclauñ.

⁶ Amboac tonaj aêac têntac kêpa su ñapañ ma ajala gebe têm, tañ amoá ôlinjgeñ nañ, kêtôm amoá gamêj jaba ma amoá jaêc Apômtau. ⁷ Aêac alic ñanô atom, ma akêj gêwiñgeñ ma tec asa ma lêj. ⁸ Aêac têntac kêpa sugeñ ma têntac gêwiñ kélêlêc gebe awi ôlij tonec ñabec siñ ma aŋgôj ma malacmôkê awiñ Apômtau. ⁹ Aêac amoá ma malacmôkê me amoá jaêc, tec atu kêka-kêka gebe Anôtô êelic aêac ênac mataanô ñajam. ¹⁰ Gebe aêac samob oc tatu awê natakô Kilisinê lêpôj mêtôcñja némña, gebe aêac samob êndêj-êndêjgeñ tatap ñagêjô sa éjô ñajam to sec, tañ dagôm gêdêj têm tamoa toôlinjgeñ nañ.

Sakin daê wamanya

¹¹ Aêac ajala biñ atêc Apômtauña ñam tec ajam kôm kêpi lau gebe sênam tauñ ôkwi. Anôtô kêjala aêacgac ma aê taêc kêka gebe amac ajala aê gêc nêm ñalêlôm amboac tonajgeñ. ¹² Aêac abe

awaka tauŋ waenj sa êndêŋ amac êtiamêtiam atom. Aêac abe êkêli amac e awaka aêac sa atu amac waem ɻam gebe amac ajô lau, taŋ tetoc tauŋ sa gêŋ dêmôêŋaŋa, mago têtôm gebe tetoc tauŋ sa gêŋ ɻalêlômŋa atom naŋ aweiŋ. ¹³ Aêac embe amoas atôm lau meloc, go amoas amboac tonaj êtu Anôtôŋa me embe amoas tokauc ɻawa, go amoas amboac tonaj êtu amacsja. ¹⁴ Kilisinê têtac gêwiŋ ɻanô kékac aêac, tec aêac ajala gebe ɻac tagen gêmac êndu kêtua lau samobŋa, amboac tonaj tec kêtôm lau samob sêmac êndu sugac. ¹⁵ En gêmac êndu gêjô lau samob su gebe lau, taŋ sêmoa mateŋ jali naŋ, sêmoa mateŋ jali êtu sêmoasiŋ tauŋŋa atom, sêmoa êtu sênam sakiŋ ɻac, taŋ gêmac êndu gêjô êsêac ma gêdi sa naŋnageŋ.

¹⁶ Amboac tonaj aêac ajam dôŋ ɻac teŋ ɻa lêŋ ɻamalacŋa kêtiam atom. Gêmuŋgeŋ tec ajam dôŋ Kilisi ɻa lêŋ ɻamalacŋa, mago galoc ajala en amboac tonaj kêtiam atom. ¹⁷ Amboac tonaj ɻac teŋ embe Kilisi êmbiŋ en tôŋ, go êtu gêŋ wakuc teŋ. Alic acgom, gêŋ laŋwa gêjaŋa su ma gêŋ wakuc mêsêka. ¹⁸ Gêŋ samob tonaj ɻam Anôtô, taŋ kékêŋ Kilisi gebe ê wama aêac êndêŋ tau ma kékêŋ sakiŋ wamaŋa gêdêŋ aêac. ¹⁹ Anôtô gêmoa gêwiŋ Kilisi ma gê wama ɻamalac samob gêdêŋ tau. En taŋ gêjam nêŋ geo kêtiam atom ma kékêŋ aêac asom Anôtô gê wama ɻamalacŋa ɻawae lasê. ²⁰ Kilisi kêsakiŋ aêac gebe ajô en su ma Anôtô kékêŋ aêac gebe alêŋ biŋ amac. Tec ateŋ amac ajô Kilisi gebe Ansunŋ taôm êndêŋ Anôtô gebe ê wama amac êndêŋ tau. ²¹ Kilisi gêjam kauc sec, mago Anôtô kékêŋ en kêtua sec ɻam gêjô aêac su gebe aêac, taŋ Kilisi gêbiŋ

aêac tôŋ naŋ, tawê kaiŋ Anôtônê biŋgêdêŋ.

6

¹ Aêac taŋ ajam kôm awiŋ Anôtô naŋ, alêŋ biŋ amac gebe Akôc Anôtônê moasiŋ sa ŋaômageŋ atom. ² Anôtô kêsôm gebe

“Aê kakêŋ taŋoc aôm gêdêŋ noc ŋajam ma gajam aôm sa gêdêŋ bêc gajam aôm kêsiŋa.” Alic acgom, galoc noc ŋajam tau, galoc bêc gêjam aêac kêsiŋa.

³ Aêac agôm gêŋ teŋ, taŋ kêlênsôŋ lau naŋ atom, gebe sêmbu aêacma sakiŋ atom. ⁴ Gêŋ samob, taŋ agôm naŋ, kêwaka aêac sa gebe atu Anôtônê sakiŋwaga. Aêac aôc gêŋwapac totêntac kêpa sugeŋ ma amoatoma ŋalêlôm ŋawapac. Aêac apô lêna tauŋ to aŋgôŋ jageo. ⁵ Èsêac sêjac aêac to sêkêŋ aêac aŋgôŋ kapoacwalô. Aêac asêp lau sêli awen sa to ŋaonda ŋalêlôm. Aêac ajam kolen aim tauŋ sugeŋ. Aêac aêc bêc atom to mo gêjô aêac. ⁶ Aêac amoatoma ŋalêlôm ŋawa to ajala biŋ ŋam. Aêac aê launêŋ biŋ tôŋ ma amoatotêntac wapôm geŋ. Ʌalau Dêbuŋ gêwê aêac ma têntac gêwiŋ totêntac makengeŋ. ⁷ Aêac asôm biŋjanô lasê ma Anôtônê ŋaclai kêpuc aêac tôŋ. Biŋgêdêŋ ŋalaukasap kêkêli aêac to gêjam aêac kêsi. ⁸ Nagêdô tetoc aêac sa ma ŋagêdô sêgôm aêac majeŋ. Nagêdô sêšôm aêac waen sec, ŋagêdô sêšôm waen ŋajam. Nagêdô sêšôm aêac gebe dansaŋtêna, mago asôm biŋjanôgeŋ. ⁹ Aêac amoatoma amboac lau sêjam kauc aêac, mago sêjala aêac kêtu tôŋ. Aêac amoatoma amboac amac êndu, mago amoatoma mateŋ jaligac. Èsêac sêkic aêacma biŋ, mago sêjac aêac êndu atom. ¹⁰ Aêac amoatoma amboac lau

tonjalêlôm ɳawapac, mago amoasij totêntac ɳajamgej ɳapanj. Aêac amoasij amboac lau ɳalêlôm sawa, mago amoasij lau taêsam. Aêac amoasij amboac gêj tej gêc aêacna atom, mago atu gêj samob ɳatau.

¹¹ O amac lau Korinti, aêac asôm ma biŋ gêdêj amac gêc awêgen to êlêc ma ɳalêlôm ɳakatam su gêdêj amac. ¹² Aêac agaminj ma ɳalêlôm gêdêj amac atom, mago amac agaminj nêm ɳalêlôm gêdêj aêac. ¹³ Akêj ɳajam êjô ɳajammaj. Aê kasôm ɳoc biŋ gêdêj amac amboac kasôm gêdêj ɳoc ɳapalê. Alêc nêm ɳalêlôm ɳakatam su êndêj aêac.

Aêac tatu Anôtônê lôm dabuŋ

¹⁴ Ambiŋ taôm tôŋ taminj lau-sêkêŋgêwiŋ-atomwaga to anam kôm awiŋ êsêac atom. Biŋgêdêj agêc biŋ geo sênam kôm sêwiŋ tauŋ amboac ondoc. ɳawê agêc ɳakesec sêselêj sêwiŋ tauŋ amboac ondoc. ¹⁵ Kilisi agêc Sadanj nêŋ biŋ kêpi tagen me. ɳac tanj kêkêj gêwiŋ agêc ɳac, tanj kêkêj gêwiŋ atom naŋ, sêwê kaiŋ gêj tagen amboac ondoc. ¹⁶ Anôtônê lôm dabuŋ ma lôm gwamja ɳam tagen me. Amac ajala gebe aêac tatu Anôtô mata jali nê lôm dabuŋ kêtôm Anôtô tau kêsôm gebe “Aê jakwê ɳoc andu sa jaŋgôŋ jawiŋ êsêac to jasêlêj jamoa êsêac ɳalêlôm.

Aê oc jatu êsêacnêŋ Anôtô
to êsêac oc têtu aêjoc lau.

¹⁷ Tec akac taôm su aŋga êsêacnêŋ ma êŋgaminj taôm êndêj êsêac.

Apômtaunê biŋ tau tonaj.

Amoasac gêj ɳatêmu atom, go jakôc amac sa

¹⁸ ma jatu amac Tamemi ma amac atu aê latucio to ɳac.

Apômtau ḥaniniŋ ḥatau nê biŋ tau tonaj."

7

¹ O lauace, Anôtô gêjac mata biŋ gêdêŋ aêac, tec takwasiŋ ôliŋ to ḥalêlôm ḥajec samob su ma tanac dabij tauŋ tatu lau dabuŋ tasa nêŋ lêŋ totat c Anôtôgeŋ.

Lau Korinti sêjam tauŋ ôkwi, tec Paulu têtac ḥajam kësa

² Akêŋ ḥasawa êndêŋ aêac aŋga nêm ḥalêlôm. Aêac agôm keso gêdêŋ ḥac teŋ atom, aseŋ ḥac teŋ su atom ma awê ḥac teŋ auc kêtû nê awaŋa atom. ³ Aê kasôm biŋ tonaj gebe jamêtôc amacŋa atom. Aê kasôm biŋ gêmuŋ su gebe aêac têntac gêwiŋ amac ḥanôgeŋ, tec tamoa mateŋ jali dawinj tauŋ, ma tamac éndu dawinj tauŋ amboac tonajgen. ⁴ Aê taêc kêpa amac su kasôm amac waem kêtû tapa. Gêŋwapac gêgôm aêac ḥanô, mago Anôtô gêjam malô aêacŋa gêjam aê auc to têntac ḥajam kësalê aê auc.

⁵ Gêdêŋ taŋ aô lasê Makedonia su naŋ, ḥasawa alêwanj tauŋja teŋ gêc atom, gêŋwapac kékôm aêac aucgeŋ. Aêac ôliŋ kêtap siŋ sa ma atêc tauŋ gêc ma ḥalêlôm. ⁶ Mago Anôtô, taŋ gêjam malô lau-ḥalêlôm-ḥawapacwaga naŋ, kësakinj Titi mëŋgêô lasê aêac tec gêjam malô aêac amboac tonaj. ⁷ Titi mëŋgêô lasê aêac tagenj tec gêjam malô aêac nec atom, amac ajam malô eŋ ḥawae naŋ mëŋgêjam malô aêac gêwiŋgoc. Eŋ gêjac miŋ gêdêŋ aêac gebe ajam awem su aê to atanj aê ma nêm ḥalêlôm kêkac amac aêŋa, tec têntac ḥajam kêlêlêc.

⁸ Aê têntac sec gêdêŋ tauc ḥanô kêtû ḥoc papia, taŋ kato gagôm amacnêm ḥalêlôm ḥawapac kësaŋa

naŋ atom. Aê galic papia, taŋ kato e gêgôm amacnêm ɣalêlôm ɣawapac kêsa têlageŋ naŋ ma têtac sec gêdêŋ tau ɣagec. ⁹ Ma galoc aê têtac ɣajam kêsa. Têtac ɣajam kêtû nêm ɣalêlôm ɣawapac kêsa samucgeŋja nec atom kêtû amacnêm ɣalêlôm ɣawapac kêsa e ajam taôm ôkwiŋa. Amacnêm ɣalêlôm ɣawapac kêsa ɣam kêsêp Anôtô, abacma biŋ gêgôm amac atu sec atom. ¹⁰ Gebe ɣalêlôm ɣawapac, taŋ ɣam kêsap Anôtôŋa naŋ, êkac aêac e tanam tauŋ ôkwi natatap moasiŋ Anôtô ênam aêac kêsiŋa sa. ɣalêlôm ɣawapac tonan ɭekêŋ wapac lau teŋ êtiam atom. Mago ɣalêlôm ɣawapac, taŋ ɣam kêsêp nomŋa naŋ, tec ɭekêŋ aêac tamac êndu. ¹¹ Alic acgom, nêm ɣalêlôm ɣawapac, taŋ ɣam kêsêp Anôtô naŋ, kêkac amac kôm tokaiŋ-tokaiŋja. Kêkêŋ amac ôlim kêpi kêtû amansaŋ nêm biŋŋa ma alic kesowaga sec. Amac atêc taôm to ajam awem su aê ma nêm ɣalêlôm kêkac amac kêtû aêŋa. Ma amac amêtôc sec. Amacnêm kôm samob tonan kêwaka amac sa gebe awê biŋ tau ɣakaiŋ teŋ atom. ¹² Amboac tonan aê kato gêdêŋ amac, mago kato kêtû ɣac, taŋ gêgôm keso me kêtû ɣac, taŋ sêgôm eŋ sec naŋŋa atom. Masi. Aê kato gebe jakêli amac e ôlim palê aêacŋa ênêc awêgeŋ ma amac taôm ajala akô Anôtô lanônêmja. ¹³ Biŋ tonan gêgôm aêacma ɣalêlôm kêtû malô.

Mago tonan geŋ atom. Titi têtac ɣajam gebe amac samob alau ênê ɣalêlôm ɣawasi kêsa. Ma ênê têtac ɣajam gêgôm aêac têntac ɣajam kêsa samucgeŋ. ¹⁴ Aê kalanem tauc gêdêŋ Titi kêtû amacŋa, ma amac agôm aê majoc kêsa atom. Biŋ samob, taŋ asôm gêdêŋ amac naŋ biŋŋanô, tec ma biŋ lanemŋa, taŋ asôm gêdêŋ Titi naŋ, biŋŋanô amboac tonan geŋ.

15 Titi kékēj nê ɻjalêlôm samucgej gêdêj amac gebe taê gêjam lêj amac akôc ej saja. Amac tanjem wamu ej ɻjapep ma akôc ej sa toatêc taôm ma atênêp. **16** Aê têtac ɻajam to têtac kêpa su kêtû amacnja samucgej.

8

Tanam Anôtônê lau sa

1 O lasitêwaac, aêac anac Anôtônê moasinj, tan kékêj gêdêj gôlôac dabuŋ Makedoniaŋa naŋ, ɻjamiŋ êndêj amac aŋô acgom. **2** Gêjwapac kékônij êsêac, mago sêpuc tauŋ tôŋ ma sêmoa totêntac ɻajam samucgej. Êsêac lau ɻjalêlôm sawaanô, mago sêkêj da totêntac wapômgej sêjac ɻjawae. **3** Aê galic, tec jawa sa endej amac gebe tauŋ nêj ɻjalêlôm kékac êsêac tec sêkêj da kêtôm gêj, tan gêc êsêacnja ma sêkêj kélêlêc su. **4** Êsêac teteŋ aêac ɻjapaŋ gebe alôc ma sêwê kaiŋ sakiŋ sênam Anôtônê lau saja sêwiŋ. **5** Êsêac sêkêj da kêtôm aêac taêŋ kêka necgej atom, êsêac sêkêj tauŋ samucgej dêdêj Apômtau gêmuj, ma Anôtô kêpuc êsêac tôŋ, go sêkêj tauŋ gêdêj aêac amboac tonanqeŋ. **6** Tec aêac asakinj Titi, tan gêmunjgej gêjac m moasinj tonaj ɻjakolenj naŋ, gebe ênac dabinj kôm tau aŋga amacnêm. **7** Amac atu lau tolêlôm gêj samob tonec ɻaiŋa, akêj gawiŋ, asôm mêtê, ajala biŋ, ajam kôm toôlim palêgeŋ ma têmtac gêwiŋ aêac, tec galoc atu lau tolêlôm amoasinj Anôtônê lauŋa êwiŋmaŋ.

8 Aê gabe jakac amac atom. Lau ɻagêdô sêgôm toôlinj palêgeŋ, tec gabe jansaê amac gebe oc têmtac gêwiŋ ɻjanô amboac tonaj me masi. **9** Amac ajala aêacnêj Apômtau Jesu Kilisi nê moasiŋgac. Ej ɻjac

tolêlôm, mago kêtû ñac ñjalêlôm sawa kêtû amacña, gebe ênê ñjalêlôm sawa tonaj êkêj amac atu lau tolêlôm. ¹⁰ Aê jawa ñoc taêc gêjam sa êpi biñ tau acgom. Biñ tonec oc êmoasiñ amac. Gêdêj jala lanjwa amac ajac m kôm tau, mago ajam ñaômägej atom, têmtac gêwiñ ñanôgej tec ajam. ¹¹ Amboac tonaj galoc anac dabiñ kôm tau ma aنجôm biñ, tañ nêm ñjalêlôm êkac amacña nañ, ñanô êsa ña gêj, tañ gêc amacña nañ. ¹² Embe nêm ñjalêlôm êkac amac ma akêj êtôm gêj, tañ gêc amacña, go Anôtô elic ñajam. Akêj gej, tañ taôm apô lêna amoam nañ atom. ¹³ Aê taêc gêjam biñ tonec gebe lau ñagêdô sêmoa ñajam ma sêlêwanj tauñgej ma amac aôc gêñwapac nec atom. Amac samob atôm taômgej. ¹⁴ Galoc tonec amacnêm gêj taêsam gêc, tec anam êsêacnêj sêpô Iênaña sa. Ma êsêacnêj gêj ñagêdô embe ênêc, go sênam amacnêm apô lênaña sa amboac tonaj ma amoam atôm taômgej. ¹⁵ Êtôm biñ, tañ teto gêc gebe

“Ñac tañ kejoñ mana taêsam nañ,
nê mana kêlêlêc su atom.
Ma ñac, tañ kejoñ luagêc nañ,
kêpô lêna atom.”

Titi to nê launêj biñ

¹⁶ Aê gajam dange gêdêj Anôtô gebe kêkac Titinê ñjalêlôm e ôli palê kêsa kêtû amacña ma gêgôm kêtôm aê gagôm. ¹⁷ Aêac alêj biñ ñac tau tec kêkêj tanja ma tau ôli palê kôm tonajña e nê ñjalêlôm kêkac ej ma gêdêj amac gêwac. ¹⁸ Aêac asakiñ lasinji teñ, tañ gôlôac dabuñ samob sêjô ej gêjam mêtê ñajam ñawae nañ, tec gêwiñ ej gêwac. ¹⁹ Mago kêtû tonajñagej atom, gôlôac dabuñ samob sêjaliñ

eŋ sa gebe êsêlêŋ to ênam sakinj êwiŋ aêac êtu moasinj tonanŋja, gebe Apômtaunê wae êsa to êwaka aêacma têntac gêwiŋ kôm tonecŋja sa. ²⁰ Aêac agôm tonanj gebe lau teŋ sêngolinj biŋ êpi aêac êtu moasinj kapôeŋ, tec aêac akôc necŋja atom. ²¹ Aêac taêŋ gêjam gebe aŋgôm ma gêŋ ŋapep sawa êtu Apômtau taugeŋ elicŋja atom, aŋgôm êtu ŋamalac sêlicŋja amboac tonanŋen. ²² Ma aêac asakiŋ lasinj teŋ gêwiŋ. Aêac asaê eŋ kêtut dim taêsam kêtut kôm ŋagêdôŋa ma alic eŋ gêgôm gêŋ toôli palêgen. Eŋ taê kêpa amac su, tec ôli palê kêsa amaciŋ. ²³ Titi tau tec jawa eŋ sa gebe ŋoc ŋac eŋ, naŋ gêjam kôm kêpi amac gêwiŋ aê. Ma aêac lasinjagêc têtut gôlôac dabuŋ nêŋ aposolo sêwaka Kilisiné wae saŋa. ²⁴ Atôc nêm têmtac gêwiŋ êndêŋ êsêac ma awaka aêacma biŋ lanemŋja, taŋ asôm kêpi amac naŋ sa, gôlôac samob sêjala gebe biŋjanô.

9

Tanam Anôtônê lau sa

¹ Sakinj tanam Anôtônê lau saŋa tau gêc awê, tec jato ŋabiŋ êndêŋ amac êtiam atom. ² Aê ka-jala gebe nêm ŋalêlôm kêkac amac sakinj tonanŋja, tec kalanem amac gêdêŋ lau Makedoniaŋa ma kasôm gebe “Lau Akaiaŋa sêmasaŋ tauŋ kêtut sakinj tonanŋja gêdêŋ jala laŋgwâ sugac.” Amac waem ôlim paleŋa tonanj kêkêli lau taêsam ma sêkôc kôm tau sa amboac tonanŋen. ³ Galoc jasakinj lasitêwai tonanj sêwac, gebe biŋ, taŋ kalanem amac naŋ, êwaka tau sa gebe biŋjanô, tec amac amansaŋ taôm êtôm aê kasôm. ⁴ Aê embe jawiŋ lau Makedoniaŋa ŋagêdô jawac ma jatap amac sa gebe amasaŋ

taôm su atom, oc êngôm aêac, tanj taêñ kêka amac nañ, majen ñanô. Aê gabe jasôm biñ êpi amac majem êsaña nec atom. ⁵ Kêtu biñ tonanja aê taêc gêjam kêtû tôñ gebe janac biñsu lasitêwai tonanj, gebe sêsêlêñ sêmuj sêndêñ amac sêwac ma sênac dabij moasiñ, tanj amac akêñ ñawae gebe asakinj nañ kwananjeñ. Embe anac dabij taôm amboac tonanj, go êwa moasiñ tau sa gebe akêñ kêtû aêac akac amacna atom, taôm nêm ñalêlôm kêkac amac tec akêñ.

⁶ Taêm ênam tonec acgom. Nac tanj kêsê ñawê luagêcgeñ nañ, oc ejon ñanô luagêcgeñ sa. Ma ñac, tanj kêsê ñawê taêsam nañ, oc ejon ñanô taêsam sa.

⁷ Lau samob sêkêñ atôm nêñ ñalêlôm êkac êsêacna, sêkêñ totêntac secgeñ êtu sêkac êsêacna atom, gebe Anôtô têtac gêwiñ ñac, tanj kêkêñ totêtac wapômgeñ nañ. ⁸ Anôtô kêtôm gebe êkêñ moasiñ samob ênam amac auc, gebe atap nêm gêñ êôc amac tôñja sa ñapanj ma atap sa êlêlêc e atôm gebe aňgôm kôm ñajam samob, ⁹ kêtôm teto gêc gebe

“Enj kêpalip nê gêñ gêdêñ lau ñalêlôm sawa.

Ênê biñgêdêñ oc ênêc endenj tôñgeñ.”

¹⁰ Nac tanj kêkêñ ñawê gêdêñ ñackêpalip-ñawêwaga to kêkêñ mo gebe ej ëniñ nañ, oc êkêñ ñawê êndêñ amac amboac tonanj ma êkêñ êtu taêsam e amacnêm biñgêdêñ ñajanô êtu kapôeñ. ¹¹ Ej êkêñ amac atu lau tolêlôm gêñ samobna e atôm gebe akêñ gêñ totêmtac wapômgeñ. Ma aêac anam amac sa e lau sênam danje Anôtô êtu nêm moasiñ tonanja. ¹² Amac ajam kôm kêpi sakiñ tonanj, tec gêjam Anôtônê lau sêpô lêna tauññageñ sa atom, êkêli lau taêsam sênam danje Anôtô. ¹³ Sakiñ tonanj

êwaka amac sa ma êkêli lau sêlambinj Anôtô êtu tanjem wamu to asôm Kilisinê ñajam lasêna ma êtu têmtac wapôm gêbiŋ amac tōŋ têmiŋ êsêac to ñagêdô samobrja. ¹⁴ êsêacnêŋ mec, taŋ teteŋ kêtû amacnaŋ naŋ, gêwa sa gebe sêjam aweŋ su amac kêtû moasinj kapôéjanô, taŋ Anôtô kékêŋ gêdêŋ amac naŋnaŋ. ¹⁵ Danje êndêŋ Anôtô êtu moasinj ñanô, taŋ kékêŋ gêdêŋ aêac ñaðmageŋ naŋnaŋ. Aêac tatôm gebe dawa moasinj tau sa tomalagen atom.

10

Paulu kékac biŋ su tau

¹ Aê, Paulu, tauc jalêŋ bi ñ amac êtu Kilisinê ñjalêlôm ñajam to malôŋa. Lau sêsôm biŋ kêpi aê gebe aê embe jamoa jawinj amac, oc jambu tauc, mago embe jamoa jaêc, oc jasôm biŋ ñajaŋa. ² Aê jateŋ amac gebe Anjôm aê jasôm biŋ ñajaŋa êndêŋ amac êndêŋ taŋ jamoa jawinj amac naŋ atom. Aê taêc gêjam kêtû tōŋ gebe jasôm biŋ ñajaŋa amboac tonanj êndêŋ lau ñagêdô, taŋ taêŋ gêjam gebe aêac asêlêŋ asa lêŋ ñamalacnaŋ. ³ Biŋjanô, aêac ñamalac, tec asa ma lêŋ, mago ajac siŋ ña lêŋ ñamalacnaŋ atom. ⁴ Aêacma siŋ ñalaukasap ñam kêsêp nom atom, Anôtônê laukasap tau ñajaŋa kêtôm gebe anac siŋ ma anseŋ ñacionêŋ tuŋbôm ñajaŋa su. Aêac anseŋ ñamalacnêŋ kauc keso, ⁵ to nêŋ biŋ tetoc tauŋ saŋa, taŋ gêsaŋ aêac auc e tajala Anôtô sapu naŋ su. Ma êkôninj biŋ samob, taŋ taêŋ gêjam naŋ, tōŋ e êsô Kilisinê biŋ ñalabu. ⁶ Aêac amasaŋ tauŋ su gebe êndêŋ taŋ amac anac dabinj tanjem wamu su acgom, go aêac amêtôc tanjeŋ pêc samob.

⁷ Matem êndiŋ gêŋ, taŋ gêc laŋônm̄ja naŋ. Nac teŋ embe êlic tau amboac Kilisinê ḥac, naŋ taê ênam ênêc tauŋa êwiŋ gebe aêac atu Kilisinê lau amboac tonan̄ atôm eŋ. ⁸ Aê embe jalanem tauc êlêlêc su êtu ḥaclai, taŋ Apômtau kékêŋ gêdêŋ aêac naŋja, oc majoc atom. Eo kékêŋ ḥaclai amboa amac saŋa, kékêŋ ḥaclai anseŋ amac suŋa atom. ⁹ Taêm ênam gebe aê gabe jatakê amac ḥa ḥoc papia nec atom. ¹⁰ Lau ḥagêdô sêsôm gebe “Ênê papia tec ḥajaŋa to ḥatêkwa. Mago eŋ tau embe êmoa êwiŋ aêac, go talic eŋ ḥac palê-palê ma ênê biŋ amboac ḥanô masi.” ¹¹ Nac taŋ kêsôm biŋ tonan̄ naŋ, taê ênam biŋ tonec acgom gebe Aêac taŋ amoia jaêc ma ato ma papia ḥajaŋa naŋ, oc aŋgôm biŋ, taŋ ato kêsêp papia naŋ, ḥanô êsa êndêŋ taŋ wacamoia awiŋ amac.

¹² Aêac abe akiaŋ tauŋ e naanam tamiŋ lau ma anam dôŋ tauŋ êpi êsêac, taŋ tauŋ sêwaka tauŋ sa naŋ, nêŋ ḥagêdô atom. Êsêac tonan̄ têtu tauŋ nêŋ dôŋ to sêjam dôŋ tauŋ kêpi tauŋ e nêŋ kauc kêlênsôŋ. ¹³ Aêac tonec abe alanem tauŋ êlêlêc su atom. Anôtô tau kékêŋ dôŋ gebe anam dôŋ-ma kôm. Aêac adaguc dôŋ tonan̄ tec wacaô lasê amac. ¹⁴ Amac amoia madiŋ ḥalêlom, tec gêdêŋ tan̄ adêŋ amac awac to Kilisinê ḥawae ḥajamgeŋ naŋ, aka lêlêc madiŋ tonan̄ atom. ¹⁵ Aêac alanem tauŋ kêtú lau teŋ nêŋ koleŋŋa atom. Mago aêac akêŋ mateŋ gebe amacnêm akêŋ gêwiŋ esewec ma akêŋ aêacma kôm êlaiŋ tau ḥanô aŋga amacnêm e êtôm madiŋ, taŋ Anôtô kékêŋ naŋ. ¹⁶ Go asôm ḥawae lasê e aka lêlêc amac naakêŋ êsêp lau samuc nêŋ gamêŋ ma alanem tauŋ êtu kôm, taŋ lau teŋ sêjam su aŋga nêŋ

tunjlêlôm naŋ atom. ¹⁷ “Nac teŋ embe êlanem tau, go êlanem tau êtu Apômtauŋagen.” ¹⁸ Nac taŋ tau kewaka tau sa naŋ, eŋ kolenwaga ḥjanô atom. Nac taŋ Apômtau kewaka eŋ sa naŋgeŋ, tec eŋ kolenwaga ḥjanô.

11

Paulu to aposolo dansaŋ

¹ Aŋô ḥnoc biŋ meloc ḥagec acgommaŋ. Aê ka-jalagac gebe amac oc aŋô. ² Aê gajam lêmuj amac kêtôm Anôtô gêjam lêmuj gebe amac atôm awêtakiŋ ḥajam teŋ, taŋ kësi eŋ këtu nac tageŋŋa naŋ, tec gabe jawé amac andêŋ eŋ ana. Nac tau Kilisi. ³ Mago aê taêc dani amac gebe nêm ḥjalêlôm, taŋ kêsap Kilisi töh ḥajêŋgeŋ naŋ, oc êtu sec ma awi eŋ siŋ atôm Ewa, taŋ moac kêsau eŋ ḥa biŋdansaŋ tokauc naŋ. ⁴ Gebe nac teŋ embe wacênam mêtê êpi Jesu teŋ, taŋ aêac ajam mêtê këpi atom, me embe akôc ḥjalau teŋ sa, taŋ akôc sa aŋga aêacma atom, me embe ḥawae ḥajam teŋ, taŋ aêac akêŋ gêdêŋ amac naŋ atom, oc aŋô anac ḥawaegen.

⁵ Aê kasaê tauc gebe “aposolosêga” tonan lau tokauc sêlêlêc aê su nec atom. ⁶ Moae kasôm biŋ amboac kwapuc, mago ḥnoc kauc amboac kwapucnêŋ atom. Biŋ tonan aêac awa sa gêdêŋ amac gêc awêgen ḥa biŋ to lêŋ tokaiŋtokaiŋ.

⁷ Aê gabu tauc gebe jatoc amac sa ma kasôm Anôtônê ḥawae ḥajam lasê kakôc ḥaôli gêjô su atom, tec gagôm sec me. ⁸ Gôlôac dabuŋ ḥagêdô sêjam ôli aê gebe janam sakin amac. Aê galic amboac ka-jango gêŋ aŋga êsêacnêŋ. ⁹ Gêdêŋ taŋ gamoa gawiŋ amac tokapô lêna ḥêŋgeŋ naŋ, aê kaêlênsôŋ amac

ma kateŋ gêŋ aŋga amacnêm ɳac teŋ nê atom. Lasitêwai taŋ sêmêŋ aŋga Makedonia naŋ, sêjam ɳoc kêpô lêna sa. Aê gajob tauc ma oc jajop tauc ɳapep gebe jakêŋ wapac teŋ êndêŋ amac atomanô. **10** Kilisinê biŋjanô gêjam aê auc, tec jasôm êtu tôŋ gebe ɳoc waec tonan ɳawae êmbacnê aŋga Akia ɳagamêŋ samob atomanô. **11** Aê kasôm biŋ tau kêtua sageŋŋa. Kasôm gebe têtac gêwiŋ amac atom me. Anôtô kêjala gebe têtac gêwiŋ amacgac.

12 Gêŋ taŋ gagôm gamoa naŋ, oc jawi siŋ atom, gebe jakô ȳsêac, taŋ sebe tetoc tauŋ sa ma sêsôm gebe sêjam kôm têtôm aêac naŋ, waen auc. **13** Lau tônê ɳai ȳsêac aposolo dansaŋ. ȳsêac koleŋwaga dansaŋ, taŋ sêjam Kilisinê aposolo laŋôŋ naŋ. **14** Biŋ tonan êtakê amac atommaŋ, gebe Sadan tau gêjam aŋela ɳawêŋa laŋô. **15** Tec ênê sakiŋwaga embe sênam sakiŋwaga biŋgêdêŋŋa laŋôŋ, oc alic amboac gêŋ kain teŋ atom. Êtu ɳamu ȳsêac têtap ɳagêjô sa êtôm nêŋ kôm, taŋ sêjam naŋ.

Paulu gêōc ɳandaŋ taêsam kêtu eŋ aposoloŋa

16 Aê jasôm ɳoc biŋ êtiam gebe alic aê amboac ɳac meloc atom. Mago embe alic aê amboac ɳac meloc, naŋ alicmaŋ, tagen alôc sa gebe jalanem tauc ɳagec acgom. **17** Biŋ tec jasôm nec Apômtaunê biŋ atom. Aê jasôm biŋ lanemŋa tonec amboac ɳac meloc teŋ. **18** Lau taêsam sêlanem tauŋ kêtubin ɳamalacŋa, tec gabe jalanem tauc êtu tonanŋa êwiŋmaŋ. **19** Amac taôm lau tokaucgac, mago aŋô lau meloc nêŋ biŋ ajac ɳawaegę. **20** ɳac teŋ embe êkôniŋ amac atu ênê sakiŋwaga, me êniŋ amacnêm mo ɳaômageŋ, me êkôc amacnêm gêŋ, me etoc tau

sa, me êtap amac lañômanô auc, oc alic ñajam. ²¹ Aê jasôm tomajocgeñ gebe aêacma ñajaña masi, tec agôm gêñ amboac tonaq atom.

Mago ñac teñ embe êkiañ tau sa gêñ teñja, go jakiañ tauc sa amboac tonançeñ. Galoc kasôm biñ amboac ñac meloc kêtiam. ²² Êsêac Ebolaiwaga me. Aê amboac tonaq. Êsêac Israelwaga me. Aê amboac tonaq. Êsêac Abrahamnê wakuc me. Aê amboac tonaq. ²³ Êsêac Kilisinê sakinwaga me. Aê jasôm ñagêbôcñageñ gebe Aê gajam sakin Kilisi kôlêlêc êsêac su. Aê gajam koleñ kôlêlêc êsêac. Aê gêngôñ kapoacwalô kêtû dim taêsam, si aê kôlêlêc e kôdabiñ gebe jamac êndu. ²⁴ Judawaga si aê kêtû dim lemen teñ kakôc sêm 39 kêtômgeñ. ²⁵ Si aê ña sêm kêtû dim têlêac kêtiam, ma gêdêñ ñasawa teñ gadam kapoac gwêc geleñja samuc teñ ma gêbêcauc samuc teñ. ²⁶ Aê kasêlêñ gajac laoc gamêñ todim-todim, galom bu secsec, ma kêjançowaga to aê tauc ñoc lau ma lau samuc dêdib aê ñawaô sebe sênac aê êndu. Aê gêngôñ malac to gamoa gamêñ sawa ma kapoac gwêc to gangôñ gawin lasitêwai dansan ma gamoa jageo ñanô. ²⁷ Aê gajam koleñ e tekoc gêbac ma gêbêc taêsam gaêc bêc atom. Mo to bu gêjô aê ma kêpô lêna tauc gêñ taninjña samucgeñ ma malo gêjam aê ma ñoc ñakwê masi. ²⁸ Aê gabe jasa biñ ñagêdô sa êwiñ atom, tagen tonec gebe kêtôm bêcgeñ kêpô sim tauc kêtû gôlôac dabuñ samobña, tec kêkônij aê tôñ ñanôgeñ. ²⁹ Ñac teñ embe êtu palê, go aê jatu pañ atom me. Sec ñalip embe ênac ñac teñ, go aê têtac ñandañ êsa atom me.

³⁰ Lau embe sêkac aê gebe jalanem tauc, go jalanem tauc êtu ñoc palêpalêñageñ. ³¹ Apômtau

Jesu Tama Anôtô, taŋ aêac têlanem eŋ enden tôŋgeŋ naŋ, tec kêjala gebe kasau atom. ³² Gêdêŋ taŋ aê gamoa Damasku naŋ, kiŋ Areta nê gôlinjwaga kêsôm gebe sêlai Damasku ñakatam auc sebe sêkôc aê tôŋ. ³³ Mago sêkêŋ aê kasêp sêm, taŋ sêwa kêtôm talu teŋ naŋ, ma sêlêwaj aê kasa katam sauŋ teŋ kasêp tuŋbôm ñamagêŋa gamêŋ, tec gaêc êsêac lemen su.

12

Paulu katu kaiŋ teŋ kêsa to Anôtô geoc biŋ lasê gêdêŋ eŋ ñamiŋ

¹ Biŋ tonec gêc awê gebe lanem tau ñanô masi. Mago talanem tauŋmaŋ. Galoc jawa biŋ katic kaiŋ teŋ kêsa to Apômtau geoc biŋ lasê gêdêŋ aêŋa sa. ² Aê kajala ñac teŋ Kilisi gêbiŋ eŋ tôŋ ma kêsun eŋ sa kêpi undambê ñadeŋ kétu têlêacŋa naŋ gêja. Biŋ tonan kêsa ñajala 14 su. Ñac tau toôligen gêja me gêwi ôli siŋ, aê kajala atom. Anôtô tec gêlic. ³⁻⁴ Aê kajala gebe Anôtô kêsun ñac tau tonan sa kêpi paradis. Ñac tau toôligen gêja me gêwi ôli siŋ, aê kajala atom. Anôtô tec gêlic. Anja ônê eŋ gêŋô biŋ, taŋ ñamalac aweŋ sêsôm têtôm atom to sêjac jao gebe sêsôm atom naŋ. ⁵ Aê gabe jalanem ñac tonan, gabe jalanem tauc atom. Embe jalanem tauc, oc jalanem tauc êtu ñoc palêpalêŋa. ⁶ Aê embe taêc ênam gebe jalanem tauc, oc jaŋgôm tauc jatu meloc atom, oc jasôm biŋjanôgen. Mago aê gabe janam tauc tôŋ gebe ñac teŋ êlic aê ñajam êlêlêc su atom. Gêŋ taŋ eŋ gêlic aê gagôm to biŋ, taŋ eŋ gêŋô aê kasôm naŋgeŋ êwaka aê sa.

⁷ Anôtô geoc biŋ kaiŋ teŋ ηanô lasê gêdêŋ aê, mago enj gebe aê jatoc tauc sa atom, tec kêkêŋ gêmac toŋandaŋ kaiŋ teŋ gêdêŋ aê, aê galic gêmac tau kêtôm Sadanjê anjela teŋ, taŋ kêtuc aê gebe jatoc tauc sa atom. ⁸ Aê kateŋ Apômtau kêtû dim têlêac kêtû gêmac tauŋa gebe êkôc su anja aê. ⁹ Mago enj kêsôm gêdêŋ aê gebe “Aôm kôtap ηoc moasiŋ sêŋjac, tec kôpô lêna gêŋ teŋ kêtiam atom, gebe ηoc ηaclai ênac dabiŋ tau anja lau palê-palê nêŋ.” Amboac tonanj aê jalaneŋ tauc ηoc palê-palêŋa janac ηawaegêŋ gebe Kilisinê ηaclai êkwa aê auc. ¹⁰ Amboac tonanj oc jalic ηajam gebe jamoa topalê-palêŋeŋ ma lau sêŋgôm aê sec to japô lêna tauc ma sêjanda aê to jaŋgôŋ naeo êtu Kîlisiŋa. Êndêŋ taŋ jamoa topalê-palêŋeŋ naŋ, jamoa tonaclaigeŋ.

Paulu kêpô sim tau kêtû lau Korintija

¹¹ Aê katu ηac meloc sugac. Amac akac aê tec katu gêŋ meloc. Kôm awaka aê saŋa gêjac amac ηawaegac. Aê ηac ηaômá, mago aposolo towae tonanj ηai sêlêlêc aê su atom. ¹² Aê gamoa gawiŋ amac ma gaôc gêŋwapac totêtac kêpa sugeŋ e gagôm gênsêga, taŋ kewaka aposolo sa naŋ. Aê gagôm gênsêga to gêntalô ma gêŋ toŋaclai. ¹³ Gôlôac dabuŋ ηagêdô têtap gêŋ ondoc sa, taŋ amac atap sa atom. Gêŋ tagenj tonec tec atap sa atom gebe aê tauc kalênsôŋ amac ma kateŋ gêŋ teŋ anja amacnêm atom. Asuc ηoc geo tonanj ôkwimaŋ.

¹⁴ Galoc kamasaŋ tauc gebe jandêŋ amac jawac êtu dim têlêacŋa. Ma aê gabe jakôc gêŋ teŋ anja amacnêm atom. Aê gabe jatap amacnêm gêŋ sa atom, aê gabe jatap amac taôm sa. Νapalê sêŋac

awa sa êtu teneñi to tameñiña atom, teneñi to tameñi sêncac sa êtu ñapalêňa. ¹⁵ Aê têtac gêwiň ñanô gebe jakêň ñoc gêň samob to jaim tauc su êtu janam amac saňa. Ma aê embe têtac êwiň amac êlêlêc su, go amacnêm ñagêjô tonec gebe têmtac êwiň aê ñagecgeň me.

¹⁶ Biň tau tonec gêc awê, aê kateň gêň e kakêň wapac amac atom. Tagenj lau ñagêdô sêšom gebe oc gagôm gêňlêlôm amac ma kasau amac e gajam amac ôkwi. ¹⁷ Amboac ondoc. Aê kasakiň lau dêdêň amac sêwac naň kasakiň nêň teň gebe êwê amac aucňa me. ¹⁸ Aê kateň Titi gebe êwac ma kasakiň lasinj teň gebe êwiň enj. Tec Titi oc gêwê amac auc me. Aêagêc asa ma lêň toma ñalêlôm tagenj atom me. Aêagêc apuc ñac tagenj waňa atom me.

¹⁹ Amac abe aêac awa tauň sa êndêň amac endenj tôňgenj me. Masigoc. Kilisi gêbiň aêac tôň ma aêac asôm biň akô Anôtô lanjônêm. O lauace, geň samob tonanj aêac agôm gebe amboa amac saňa. ²⁰ Aê gaê go tauc gebe moae êndêň tanj wacjaô lasê amac naň, jatap amac sa atôm aê taêc gêjamňa nec atom. Ma moae amac atap aê sa jatôm amac taêm gêjamňa naň, atom amboac tonanjenj. Aê katêc gebe moae jatap kisa to biň lêmuňja ma têntac ñandaň, biň saic-saic to biň gêga ma biňkalom, atoc taôm sa ma lêň wauc-waucgeňja sa. ²¹ Aê gaê go tauc gebe aê embe jandêň amac jawac êtiám, go ñoc Anôtô oc moae êkoniň aê ma amac alic, ma jataň api taêsam, tanj sêgôm sec wanêcgeň su, mago sêjam tauň ôkwi aňga gêň môp to mockainjja ma mateň danjucňja, tanj sêgôm naň atom.

13

Paulu gêlêj bij lau kêtû ñamu ma gêjac mata nê papia

¹ Galoc gabe jandêj amac jawac êtu dim têlêaciña. “Ñac luagêc me têlêac sêwa bij teñ sa acgom, go ñanô ësa.” ² Gêdêj tañ gamoa gawinj amac kêtû dim luagêcña nañ, kasôm bij gêdêj lau, tañ gêmungeñ sêgôm sec to gêdêj lau ñagêdô samob gebe Embe jawac êtiam, oc taêc walô amac atom. Galoc gamoa jaêc amac, tec jasôm bij tonajenj êtiam. ³ Amac abe Kilisi êwa tau sa ñanôgeñ gebe aê gajam eñ awa. Eñ gêmoa gêwiñ amac amboac ñac palê-palê atom, gêmoa gêwiñ amac tonaclaign. ⁴ Biñjanô, eñ ñac palê-palê, tec sêjac eñ kêpi kakesotau. Mago Anôtônê ñaclai kékêj eñ gêmoa mata jali. Eñ gêbiñ aêac tôj awê kaiñ ênê palê-palê, mago Anôtônê ñaclai êkêj aêac amoaa mateñ jali awinj eñ gebe anam amac sa.

⁵ Ansaê taôm acgom. Amac akêj gêwiñ ñanô me masi. Taêm ênam taômmanj. Amac ajala gebe Kilisi Jesu gêmoa gêwiñ amac me masi. Embe ajala atom, go atap saê ñanô sa atom. ⁶ Aê taêc kêka gebe amac ajala aêac gebe atap saê ñanô sagac. ⁷ Aêac ateñ Anôtô gebe amac aŋgôm sec teñ atom. Aêac ateñ bij tonaj kêtû awaka tauñ sa êndêj amac alic gebe aêac lau ñajamgeñ. Embe alic aêac amboac lau, tañ têtap saê ñanô sa atom nañ, oc êtôm, mago oc êlênsôj aêac atom. ⁸ Aêac tec atôm gebe akôniñ biñjanô tôj atom, aêac atoc biñjanô sageñ. ⁹ Embe aêac lau palê-palê ma amac lau ñajaña, oc aêac alic totêntac ñajamgeñ. Aêac ateñ ma meç kêtû bij

tau tonecṇa gebe Anôtô êkêŋ amac atu lau ɳajaŋa samucgeŋ. ¹⁰ Aê gamoa jaěc ma kato biŋ tonec kêtū ɳam tonecṇa gebe êndêŋ taŋ jaô lasê amac naŋ, jansaic biŋ amac atom. Apômtau kékêŋ ɳaclai tau gêdêŋ aê, mago kékêŋ kêtū enseŋ amac sunja atom, kékêŋ kêtū êmboa amac sanjageŋ.

¹¹ O lasitêwaac, aŋgôŋ ɳajamôŋ. Anac dabiŋ taôm ɳapep. Alêŋ biŋ taôm. Nêm ɳalêlôm êpi tagen ma amoia tobiŋmalôgeŋ. Ma Anôtô, taŋ kêtû têntac gêwiŋ to biŋmalô ɳamôkê naŋ, wacêwiŋ amac.

¹² Aê moalêc taôm to akôc taôm sa êtôm Anôtônê lau nêŋ mêtê. Anôtônê lau samob aweŋ gêjac amac.

¹³ Apômtau Jesu Kilisi nê moasiŋ to Anôtônê têtac gêwiŋ ma ɳalau Dabuŋ êmbiŋ amac tôŋ êwiŋ amac samob.

xxx

BIBOLO DABUN
The Holy Bible in the Yabem language of Papua New
Guinea
Buk Baibel long tokples Yabem long Niugini

Copyright © 1980 Bible Society of Papua New Guinea

Language: Jabem (Yabem)

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 9 Oct 2020

447e01c5-a375-5452-ae54-b3f890293eeb